

## НЕКРОЛОГИ



### ПАМ'ЯТІ ПАВЛА СТЕПАНОВИЧА СОХАНЯ

18 червня 2013 року на 87 році життя відійшов у вічність видатний історик, археограф, член-кореспондент Національної академії наук України, засновник і незмінний директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського Павло Степанович Сохань.

Павло Степанович народився 18 листопада 1926 року в селі Новоіванівці на Сумщині. Його дитинство і юність припали на важкі роки колективізації, голодомору та нацистської окупації. 1943 року 17-річним юнаком був призваний до війська і брав участь у бойових діях на території України, Європи, Далекого Сходу, за що одержав орден Вітчизняної Війни та інші бойові нагороди. У повоєнні роки продовжував військову службу на Далекому Сході, одночасно вступивши до Владивостоцького педагогічного інституту. Після демобілізації продовжив навчання у Харківському педагогічному інституті, закінчивши який 1953 року, залишився на викладацькій роботі. У 1961–1963 роках навчався в аспірантурі Інституту історії АН УРСР, досліджуючи проблеми історії слов'янських народів.

Після захисту кандидатської дисертації у 1963 році П. С. Сохань працював в Інституті історії, проводячи дослідження українсько-болгарських історичних зв'язків, і став невдовзі одним із провідних українських фахівців у галузі славістики. 1968 року увійшов до складу Комісії істориків СРСР–Болгарія, був обраний заступником голови Українського комітету Міжнародної асоціації з вивчення і поширення слов'янських культур при ЮНЕСКО, а також заступником голови Українського комітету славистів. Понад 20 років працював заступником голови правління

ня Українського відділення радянсько-болгарської дружби. Активну громадську діяльність Павло Степанович вдало поєднував з науковою працею. 1974 року захистив докторську дисертацію, був призначений заступником директора Інституту історії, 1981 року отримав вчене звання професора, 1985 – обраний членом-кореспондентом Національної академії наук України.

Павло Степанович у своїх дослідженнях величезну увагу приділяв роботі з першоджерелами, їх ретельному добору, глибокому вивченню, широкому залученню до наукового обігу. Не випадково, коли 1987 року було відновлено діяльність археографічної комісії АН України, саме П. С. Сохань очолив її діяльність. Під його керівництвом комісія розробила масштабну концепцію видання писемних джерел української історії. Діяльність комісії засвідчила величезну потребу суспільства у виявленні та публікації історичних джерел, що значно зросла зі здобуттям Україною незалежності. 1991 року на базі Археографічної комісії був створений Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, а Павло Степанович став його першим директором і продовжував обіймати цю посаду до останніх днів життя.

П. С. Соханю вдалося згуртувати в стінах інституту колектив визначних фахівців у галузі вітчизняної археографії та джерелознавства, створити низку регіональних наукових осередків, залучити до співпраці дослідників архівної україніки Канади, США, країн Західної Європи. Завдяки їх титанічним зусиллям та вмілій організаторській діяльності директора інституту за короткий період вдалося здійснити видання близько 500 історичних документів, які є джерельною базою багатьох гуманітарних дисциплін: історії, народознавства, культурології, правознавства, регіональних досліджень тощо. Редакційні колеги переважної більшості зазначених видань очолював Павло Степанович, він же виступав автором наукових передмов та коментарів.

Науковий доробок Павла Степановича налічує понад 400 праць у галузі всесвітньої історії, археографії та джерелознавства. За його редакторства готувалися випуски «Українського археографічного щорічника» та видання «Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів», він входив до складу редколегії журналу «Східний світ» і наукової ради «Українського історичного журналу». Павло Степанович підготував близько 50 докторів і кандидатів наук, які працюють нині у провідних наукових установах та вищих навчальних закладах України.

Наукові здобутки і активна громадська діяльність П. С. Сохань гідно пошановані державою. Він нагороджений орденом «Знак пошани», Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, є лауреатом Державної премії УРСР у галузі науки і техніки та Заслуженим діячем науки і техніки України.

Як справжній науковець, Павло Степанович щедро ділився власними знаннями і досвідом з колегами, підтримував їх творчі пошуки. З перших днів свого існування колектив Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства відчував дружню до-

помогу і підтримку Павла Степановича і очолюваного ним Інституту української археографії та джерелознавства. Були спільні конференції, наукові проекти, обмін науковими виданнями, міцна творча співпраця і просто дружні людські стосунки. Павло Степанович виступив співзасновником та членом редакційної колегії міжвідомчого збірника «Архівознавство. Археографія. Джерелознавство», входив до складу редакційної колегії археографічного щорічника «Пам'ятки»; у перші роки діяльності УНДІАСД надав значну допомогу у підготовці наукових кадрів середньої та вищої кваліфікації.

Важко усвідомлювати, що цієї мудрої людини, великого патріота, визначного ученого, талановитого організатора науки немає більше серед нас. Світла йому пам'ять і безмежна вдячність та глибока шана багатьох поколінь українських науковців.

**Колектив Українського науково-дослідного інституту  
архівної справи та документознавства**